

TANIMLANMIŞ TERİMLER

Society of Professional Rope Access Technicians

Profesyonel İple Erişim Teknisyenleri Birliği

994 Old Eagle School Road, Suite 1019

Wayne, PA 19087 USA

www.sprat.org

info@sprat.org

Kayıt Numarası:

SOC-02

Revizyon Tarihi:

Sürüm 22A, SOC ve Yönetim Kurulu tarafından, Temmuz 2022’de onaylanmıştır.

İçindekiler:

1. Amaç, Kapsam.....	3
2. Tanımlanmış Terimler	3
Ek 1. İple Erişim Sisteminin Yapısı	6
Ek 2. İple Erişim Sistemi Terim Hiyerarşisi	7

Kullanım Notları:

En güncel [standart sürümler](https://sprat.org), [destekleyici belgeler](https://sprat.org) ve [haberler](https://sprat.org) için <https://sprat.org> adresini ziyaret ediniz.

1. Amaç ve Kapsam

1.1. Amaç

1.1.1. Bu belgenin amacı, SPRAT standartları, kılavuzları ve diğer ilgili belgelerde kullanılan teknik terimler için bir dizi tanım sağlamaktır.

1.2. Kapsam

1.2.1. Bu belge, SPRAT belgelerinde kullanılan tutarlı bir terminoloji seti sağlar.

1.2.2. Aynı konulara atıfta bulunmak için kullanılan birçok başka kelime olsa da, bu terimler tutarlılık ve kesinlik için seçilmiştir.

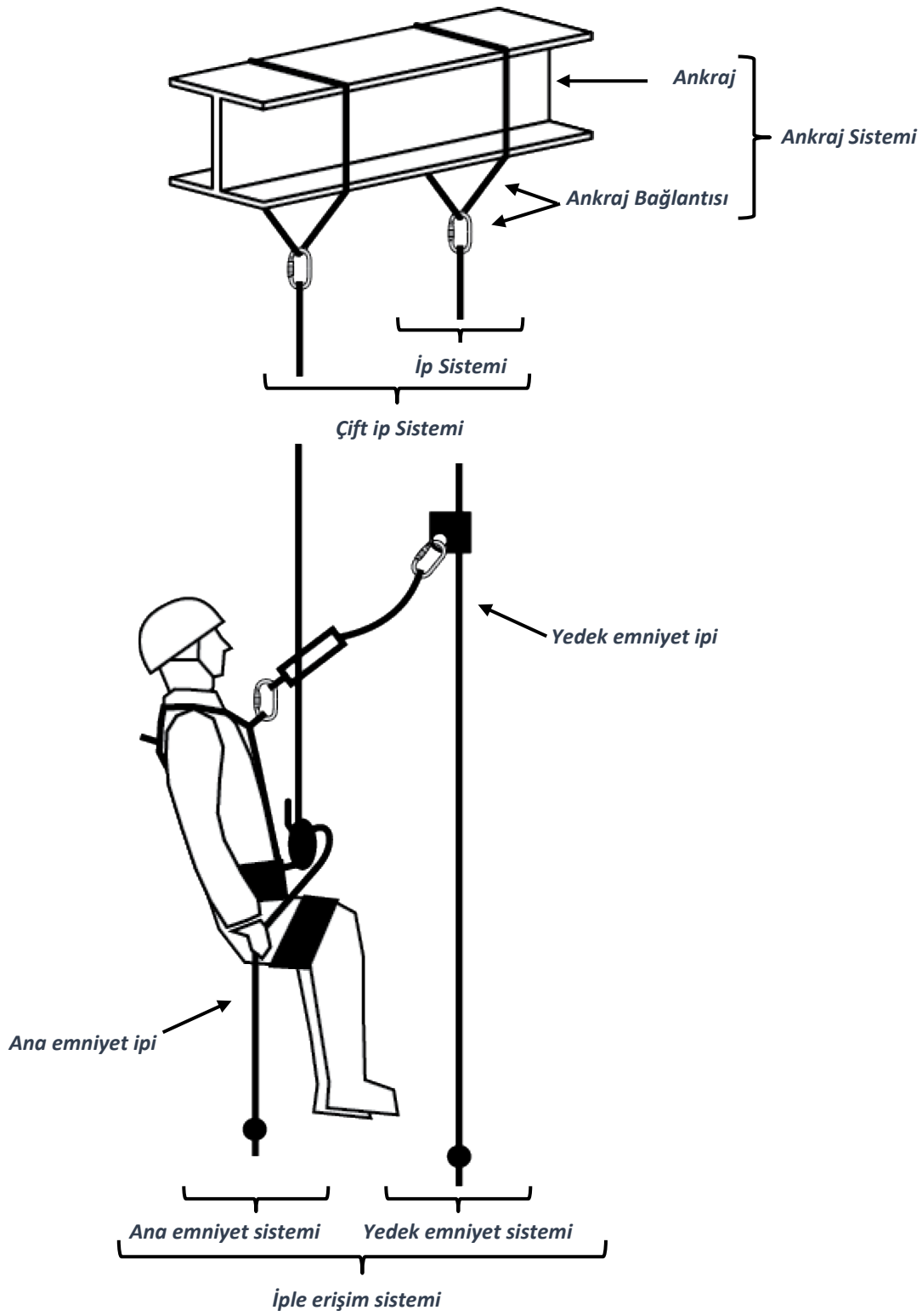
2. Tanımlanmış Terimler

- 2.1. **Ana ip:** İniş, çıkış veya konumlanma için kullanılan birincil iptir. (ing. 2.40.)
- 2.2. **Ana sistem:** Normal kullanım sırasında, bir **iple erişim teknisyeninin** veya bir yükün kuvvetlerini desteklemek için gerekli olan **ankraj sistem(ler)i**, ip(ler) ve/veya ekipman dahil tüm sistem. (ing. 2.41.)
- 2.3. **Ankraj:** Askıdaki bir **iple erişim teknisyenini** veya yükü kısmen veya tamamen destekleyen bir nesne. (ing. 2.4.)
- 2.4. **Ankraj bağlantısı:** **Ankrajda** veya **ankrajlarla ana** veya **yedek emniyet sisteminin** diğer bileşenleri arasında, ara bağlantı oluşturmak için kullanılan bir ekipman parçası. (ing. 2.5.)
- 2.5. **Ankraj sistemi:** **Ana** ve/veya **yedek emniyet sistemi** içinde ara bağlantı oluşturmak için kullanılan **ankraj(lar)** ve ilgili **ankraj bağlantı(lar)sı**. (ing. 2.6.)
- 2.6. **Bağımsız değerlendirici:** Adayı eğitmemiş ya da şu anda eğitim şirketi veya adayın **işvereni** tarafından istihdam edilmeyen bir Değerlendirici. (ing. 2.32.)
- 2.7. **Başarısızlık:** Bir aday değerlendirilirken, SPRAT standartlarına ya da ekipman üreticisinin talimatlarına uyum eksikliği gösteren ve/veya ciddi yaralanmaya ya da ekipman veya mülke zarar verme riski oluşturan, kritik bir güvenlik sorunu için verilen not. (ing. 2.23.)
- 2.8. **Çalışma Alanı Sınırlandırma:** Düşmeyi engelleyen bir **ankraja** bağlantı sistemi. (ing. 2.63.)
- 2.9. **Çıkış aleti:** Bir ipe tırmanmak için öncelikle kullanılan, ipe tek yönde yüklendiğinde ipi tutan, zıt yönde serbestçe kayan bir **ip tutucu** türü. (ing. 2.8.)
- 2.10. **Çıkış pozisyonu:** **İple erişim teknisyeninin**, **ana sisteme** çıkış aletleriyle bağlı olduğu(**yedek emniyet sistemi**yle birlikte) **iple erişim sistemi**. (ing. 2.9.)
- 2.11. **Çift ip sistemi:** **Ana** ve **yedek sistem** kurmak için ekipmanın bağlanabileceği ip(ler) ve **ankraj sistem(ler)i**. Bir **çift ip sisteminde**, bireysel **ip sistemleri**, **ana** ya da **yedek emniyet ipleri** olarak değiştirilebilir. (ing. 2.64.)
- 2.12. **Dinamik ip:** Düşme enerjisini sönmek için, boyu uzayarak **ip sistemlerinin** ve **ankrajların** maruz kaldığı kuvvetleri en aza indiren, özel olarak tasarlanmış bir ip türü. (ing. 2.21.)
- 2.13. **Durdurma mesafesi (AD):** Düşme koruma sistemiyle ilk etkileşimden sonra kat edilen dikey mesafedir. Bu mesafe etkinleşme mesafesi ile yavaşlama mesafesinin toplamıdır. (ing. 2.7.)
- 2.14. **Düşme bölgesi:** **İpte** veya bir çalışma kenarının yakınında olduğu gibi, insanların düşme riski altında olduğu alan. (ing. 2.25.)
- 2.15. **Düşme hattı:** Belirli bir noktadan yerçekimini izleyerek dümdüz aşağı giden izdüşüm hattı. (ing. 2.24.)
- 2.16. **Düşük esneklikte ip:** **Minimum kopma mukavemetinin** %10'unda, %6 - %10 arası esneme payı bulunan iptir. (ing. 2.39.)
- 2.17. **Esname (xW):** Düşme sırasında işçinin en alt noktası ile emniyet kemeri bağlantısı arasındaki dikey uzama. (ing. 2.60.)
- 2.18. **Etkinleşme mesafesi (FFA):** Düşme koruma sisteminin uzunluğundaki artışa bağlı olarak, düşme koruması devreye girmeden önce düşüşü durdurmak için kayda değer bir kuvvet uygulanır. (ing. 2.1.)
- 2.19. **Erişim metodu:** **İşveren** tarafından hazırlanan ve belirli bir işin (veya esasen aynı olacağı iş türlerinin) nasıl üstlenilmesi gerektiğini açıklayan yazılı bir beyan. (ing. 2.2.)

- 2.20. **Gözetmen:** Sınava giren adayları denetleyen kişi. **Gözetmen**, SPRAT tarafından onaylanmalı ve imzalı bir yeminli beyan sunmalıdır. (ing. 2.45.)
- 2.21. **Güvenli bölge:** **Tehlike bölgesi** veya **düşme bölgesi** dışındaki herhangi bir alan. (ing. 2.58.)
- 2.22. **İniş aleti:** Kullanıcısının; bir kişiyi veya yükü iple indirmesini, durdurmasını ve askıya almasını kontrol etmesine izin veren, ayarlanabilir bir sürtünme cihazı. (ing. 2.16.)
- 2.23. **İniş pozisyonu:** **İple erişim teknisyeninin**, **ana sisteme** iniş aletiyle bağlı olduğu(**yedek emniyet sistemi**yle birlikte) **iple erişim sistemi**. (ing. 2.17.)
- 2.24. **İp sistemi:** Bir **yedek** veya **ana sistem** oluşturmak için ekipmanın bağlanabileceği **ip(ler)** ve **ankraj sistem(ler)i**. (ing. 2.57.)
- 2.25. **İp tutucu:** Bir yükü desteklemek amacıyla, ipi tutmak için kullanılan bir cihaz. (ing. 2.56.)
- 2.26. **İple erişim:** İstenen bir çalışma konumuna gidip gelmek için iniş, çıkış ve yanal harekete izin veren, **ana sistem(ler)**den asmak için doğrudan bağlantılar kullanan ve **yedek emniyet sistem(ler)i** için **sınırlandırılmış serbest düşme potansiyeline** odaklanan teknikler bütünüdür. Tipik olarak, bu teknikler **çift ip sistemleri** kullanır. (ing. 2.51.)
- 2.27. **İple Erişim Program Yöneticisi:** **İşverenin** iple erişim programını yürütmesi için işveren tarafından yetkilendirilen; bilgili, deneyimli ve işveren tarafından belirlenmiş diğer program sorumluluklarının yanı sıra, güvenlik, eğitim, düzenleme, kadro oluşturma, ekipman seçimi ve idaresi gibi konuları içeren, iple erişim programını yönetebilecek nitelikteki kişidir. (ing. 2.52.)
- 2.28. **İple Erişim Saha Sorumlusu:** **İple erişim sistemlerini** tasarlama, değerlendirme ve belirleme becerisine sahip, çalışma sahasındaki diğer **iple erişim teknisyenlerinin** yönetimi de dahil olmak üzere tüm iple erişim çalışma sahasının sorumluluğunu üstlenmek için gerekli eğitim, beceri, deneyim ve sertifikaya sahip; **kurtarma** operasyonlarını yönlendirmek ve **iple erişim sistemlerinden** ileri düzeyde **kurtarma** gerçekleştirmek için gerekli bilgi, deneyim ve becerilere sahip kişidir. (ing. 2.53.)
- 2.29. **İple erişim sistemi:** **İple erişim teknisyenini** bir **ankraj** veya **ankrajlara** bağlayan **ana** ve **yedek emniyet sistem(ler)i** dahil tüm bileşenler. (ing. 2.54.)
- 2.30. **İple erişim teknisyeni:** Bir iple erişim sertifikasyon programını tamamlamış ve verilen sorumluluk düzeyine göre gerekli görevleri yerine getirmek için uygun eğitim ve deneyime sahip kişi. (ing. 2.55.)
- 2.31. **İpte:** Bir ipte askıda olma veya ipe bağlanma durumudur. (ing. 2.43.)
- 2.32. **İşveren:** Çalışanlarına iple erişim çalışması yapma yetkisi veren; bir şirket, ortaklık, mülkiyet, devlet kurumu veya başka bir kuruluş. (ing. 2.22.)
- 2.33. **Karabina:** Yaylı bir giriş kapısına sahip, tam bir halka olarak biçimlendirilmiş bağlantı elemanı. (ing. 2.12.)
- 2.34. **Kilitli karabina:** **Karabina** kapısının yanlışlıkla açılma ihtimalini azaltan bir mekanizmaya sahip karabinadır. Kilitleme mekanizması, kapının açılması için arka arkaya en az iki farklı el işlemi gerektirir. (ing. 2.38.)
- 2.35. **Kurtarma servisi:** **İple erişim teknisyenlerini** güvenli ve etkili bir şekilde kurtarabilecek şekilde **işveren** tarafından belirlenmiş organizasyon. (ing. 2.49.)
- 2.36. **Kurtarıcı:** Acil bir durumda başka bir kişinin güvenli bir şekilde kurtarılmasından sorumlu kişi. (ing. 2.50.)
- 2.37. **Mantolu ip:** Ayrı bir örgülü kılıf içine alınmış, dahili olarak yük taşıyan bir çekirdekten oluşan bir ip. (ing. 2.33.)
- 2.38. **Minimum kopma mukavemeti (MBS):** Üretici tarafından hesaplanmış yeni bir ekipmanın arızalanabileceği minimum kuvvettir. (ing. 2.42.)
- 2.39. **Sabit ankraj sistemi:** Bir ip veya lanyardın, bir düğüm veya dikişle sonlandırıldığı **ankraj sistemi**. (ing. 2.26.)
- 2.40. **Sabitlenmiş yedek emniyet sistemi:** **Ankraj sistemine** bağlı bir yedek emniyet aleti veya benzerinin, başka bir kişinin veya yükün düşüşünü durdurmak amacıyla, bir **iple erişim teknisyeni** tarafından çalıştırıldığı bir sistem. (ing. 2.27.)
- 2.41. **Salınımlı düşme mesafesi (SFD):** Bir salınımlı düşüşünün başlangıcı ile en düşük noktası arasında kat edilen dikey mesafe. (ing. 2.61.)
- 2.42. **Statik İp:** **Minimum kopma mukavemetinin** %10'unda, %6 veya daha az uzama olan ip. (ing. 2.59.)
- 2.43. **Serbest düşüş:** Düşme eylemi önce düşmeyi durdurmak için kuvvet uygulanmasıdır. (ing. 2.28.)

- 2.44. **Serbest düşme mesafesi (FF)**: Bir düşüşü durdurmak için kuvvet uygulanmadan önce kat edilen dikey mesafe. (ing. 2.29.)
- 2.45. **Serbest düşme potansiyeli (FFL)**: Bir düşme koruma sistemi ile etkileşimden önce kat edilen dikey mesafe. (ing. 2.30.)
- 2.46. **Seviye 1 Teknisyen: İple Erişim Sertifikasyon Koşullarının** gerektirdiği şekilde, **Seviye 1 Teknisyen** gereksinimlerinin başarıyla tamamlandığını gösteren ve güncel bir sertifikaya sahip kişidir. (ing. 2.34.)
- 2.47. **Seviye 2 Teknisyen: İple Erişim Sertifikasyon Koşullarının** gerektirdiği şekilde, **Seviye 2 Teknisyen** gereksinimlerinin başarıyla tamamlandığını gösteren ve güncel bir sertifikaya sahip kişidir. (ing. 2.35.)
- 2.48. **Seviye 3 Teknisyen: İple Erişim Sertifikasyon Koşullarının** gerektirdiği şekilde, **Seviye 3 Teknisyen** gereksinimlerinin başarıyla tamamlandığını gösteren ve güncel bir sertifikaya sahip kişidir. (ing. 2.36.)
- 2.49. **Sınırlandırılmış serbest düşme potansiyeli**: Olası bir serbest düşüşün, 60 cm'den (2 ft) fazla olmayacak şekilde sınırlandırılması. (ing. 2.37.)
- 2.50. **Tekrar ankraj**: Genellikle **çift ip sisteminin düşme hattını** ayarlamak için, **çift ip sisteminin** yolu içindeki bir ara noktada, **sabit ankraj sistemlerinin** kullanılmasıdır. (ing. 2.46.)
- 2.51. **Tehlike bölgesi**: Yapılan iş nedeniyle bir kişinin risk altında olabileceği herhangi bir alan. Bu durum, **ipteki iple erişim teknisyenlerini** ve daha aşağı seviyedeki düşen bir nesnenin çarpabileceği herkesi içerir. (ing. 2.31.)
- 2.52. **Toplam Düşme mesafesi (TFD)**: İşçinin emniyet kemerinin bir düşme koruma sistemine bağlantısı referans alınarak, bir düşüşün başlangıcı ve en alt noktası arasında kat edilen toplam dikey mesafe. (ing. 2.62.)
- 2.53. **Tutarsızlık**: Bir aday değerlendirilirken, SPRAT standartlarına ya da ekipman üreticisinin talimatlarına uyum eksikliğini gösteren ve/veya hafif yaralanmaya ya da ekipman veya mülke zarar verme riski oluşturan, kritik olmayan bir güvenlik sorunu için verilen not. (ing. 2.20.)
- 2.54. **Uyumlu olma**: Ekipmanın amaçlanan şekilde birlikte düzgün çalışması. (ing. 2.13.)
- 2.55. **Uzaktan kurtarma**: Bir **kurtarıcının** **ipe** girmeden **iple erişim teknisyenlerini** kurtarma yöntemi. (ing. 2.47.)
- 2.56. **Uzaktan kurtarma sistemi**: Bir **kurtarıcının** **ipe** girmeden **iple erişim teknisyenlerini** kurtarması için kullanılan tüm ekipmanlar. (ing. 2.48.)
- 2.57. **Yapay tırmanış**: Bir **ankraj sisteminden** diğerine doğrudan hareket ederek veya hareketli **ankraj sistemlerinin** kullanımıyla, askıda dikey ve/veya yatay ilerleme yöntemi. (ing. 2.3.)
- 2.58. **Yavaşlama mesafesi (DD)**: Bir düşüşü durdurmak için kuvvet uygulanması esnasında kat edilen dikey mesafedir. (ing. 2.15.)
- 2.59. **Yedek emniyet ipi**: Teknisyenin kayması veya **ana sistemin** bir bileşeninin arızalanması durumunda, düşmeye karşı koruma sağlamak için bir **yedek emniyet sistemi** içinde kullanılan ip. (ing. 2.10.)
- 2.60. **Yedek emniyet sistemi**: Bir **iple erişim teknisyeninin** veya yükün düşüşünü durdurmaktan kaynaklanan kuvvetleri sönmölemek için, **ankraj sistem(ler)i**, **ip(ler)** ve/veya gerekli olan ekipmanlar dahil tüm sistem. (ing. 2.11.)
- 2.61. **Yetkili yerel otorite**: İşin yapıldığı yerdeki yetkili devlet kurumu. (ing. 2.44.)
- 2.62. **Yetkin eğitmen**: İple erişim konusundaki eğitim, öğretim, bilgi ve deneyime dayalı olarak, başkalarına ölçülebilir bir eğitim programını güvenli ve etkili bir şekilde sunabilen kişi. (ing. 2.14.)
- 2.63. **Yönlendirme**: **Çift ip sistemindeki düşme hattının**, **yönlendirilmiş bir ankraj sistemi** kullanarak ayarlanması. (ing. 2.18.)
- 2.64. **Yönlendirilmiş ankraj sistemi**: İpin, **karabina** veya makara gibi bir **ankraj bağlantısından** geçtiği **ankraj sistemi**. (ing. 2.19.)

Ek 1. İple Erişim Sisteminin Yapısı

Ek 2. İple Erişim Sistemi Terim Hiyerarşisi

- **İple erişim sistemi:** *İple erişim teknisyenini bir ankraj veya ankrajlara bağlayan ana ve yedek emniyet sistem(ler)i dahil tüm bileşenler*
 - **Çift İp sistemi:** *Ana ve yedek sistem kurmak için ekipmanın bağlanabileceği ip(ler) ve ankraj sistem(ler)i. Bir çift ip sisteminde, bireysel ip sistemleri, ana ya da yedek emniyet ipleri olarak değiştirilebilir.*
 - **İp sistemi:** Bir yedek veya ana sistem oluşturmak için ekipmanın bağlanabileceği ip(ler) ve ankraj sistem(ler)i.
 - **Yedek emniyet sistemi:** Bir *iple erişim teknisyeninin* veya yükün düşüşünü durdurmaktan kaynaklanan kuvvetleri sönmölemek için, *ankraj sistem(ler)i, ip(ler)* ve/veya gerekli olan ekipmanlar dahil tüm sistem.
 - **Sabitlenmiş yedek emniyet sistemi:** *Ankraj sistemine* bağlı bir yedek emniyet aleti veya benzerinin, başka bir kişinin veya yükün düşüşünü durdurmak amacıyla, bir *iple erişim teknisyeni* tarafından çalıştırıldığı bir sistem.
 - **Yedek emniyet ipi:** Teknisyenin kayması veya *ana sistemin* bir bileşeninin arızalanması durumunda, düşmeye karşı koruma sağlamak için bir *yedek emniyet sistemi* içinde kullanılan ip.
 - **Ana sistem:** Normal kullanım sırasında, bir *iple erişim teknisyeninin* veya bir yükün kuvvetlerini desteklemek için gerekli olan *ankraj sistem(ler)i, ip(ler)* ve/veya ekipman dahil tüm sistem.
 - **Ana ip:** İniş, çıkış veya konumlanma için kullanılan birincil iptir.
 - **Ankraj sistemi:** *Ana ve/veya yedek emniyet sistemi* içinde ara bağlantı oluşturmak için kullanılan *ankraj(lar)* ve ilgili *ankraj bağlantı(lar)ı*.
 - **Sabit ankraj sistemi:** Bir ip veya lanyardın, bir düğüm veya dikişle sonlandırıldığı bir *ankraj sistemi*.
 - **Yönlendirilmiş ankraj sistemi:** İpin, *karabina* veya makara gibi bir *ankraj bağlantısından* geçtiği *ankraj sistemi*.
 - **Ankraj bağlantısı:** *Ankrajda* veya *ankrajlarla ana* veya *yedek emniyet sisteminin* diğer bileşenleri arasında, ara bağlantı oluşturmak için kullanılan bir ekipman parçası.
 - **Ankraj:** Askıdaki bir *iple erişim teknisyenini* veya yükü kısmen veya tamamen destekleyen bir nesne.